

Aðgerðir gegn ofbeldi

Kynning fyrir Velferðarvaktina

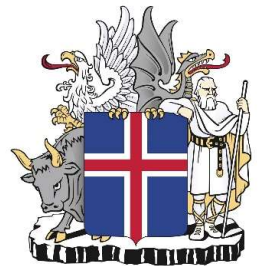
22. febrúar 2022

Sigríður Björk Guðjónsdóttir, Ríkislögreglustjóri

Tilkynntum kynferðisbrotum fjölgar milli ára

- Tilkynnt um 150 nauðganir árið 2021 samanborið við 114 tilvik árið áður (32% fjölgun), miðað við hvenær atvik átti sér stað.
 - 37% aukning tilkynninga um nauðganir, óháð því hvenær atvikið átti sér stað
- Mikil aukning í tilkynningum um kynferðisbrot gegn börnum, um kynferðislega áreitni og brot gegn kynferðislegri friðhelgi.
- 61% kynferðisbrota tengt börnum.
 - Tæpur þriðjungur nauðgana beinist að börnum.
- Upplýsingar um kynbundið ofbeldi verða birtar ársfjórðungslega á vef ríkislögreglustjóra [Kynbundið ofbeldi | Lögreglan \(logreglan.is\)](https://www.logreglan.is).
 - Skráning bætt enn frekar

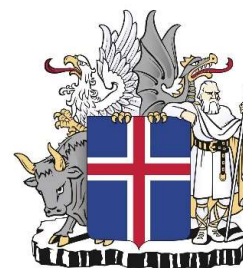
Aðgerðir gegn stafrænu ofbeldi

Þrjúættar aðgerðir

Aldursmiðaðar
forvarnir og fræðsla

Úrbætur innan
réttarvörslukerfisins

Stuðningur við
þolendur

Aldursmiðaðar forvarnir og fræðsla

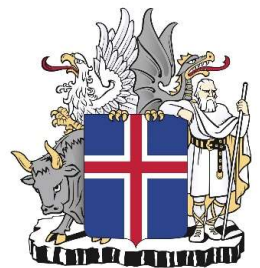
Samhæfing

Áhersla á gerendur

Forvarnir og
fræðsla

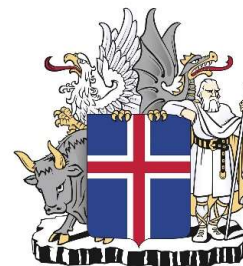
Samstarf við 112

Aðgengi að almennum
upplýsingum

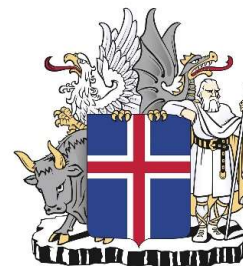
Forvarnaherferð

- Beinist að nemendum í 8. bekk
 - Herferð á samfélagsmiðlum (samstarf við Meta/Instagram)
 - Samfélagslöggju heimsóknir (1500 nemendur hingað til)
 - LRH, LNA, Suðurnes og Suðurland
 - Fræðsluefni, kennsluleiðbeiningar og upplýsingar fyrir foreldra (á ensku og pólsku) sent til allra skóla á landinu.
 - [Aðgengilegt hér: https://bit.ly/3olXKpr](https://bit.ly/3olXKpr)
- Foreldrar (almenningur)
 - Samfélagslöggjur með svæðisbundna foreldrafundi
 - Auglýsingar á samfélagsmiðlum (samstarf við Meta/Facebook)
- Tvær bylgjur (lagðar að Covid takmörkunum)
 - Byrjun nóvember – miður desember 2021
 - Miður janúar – mars 2022

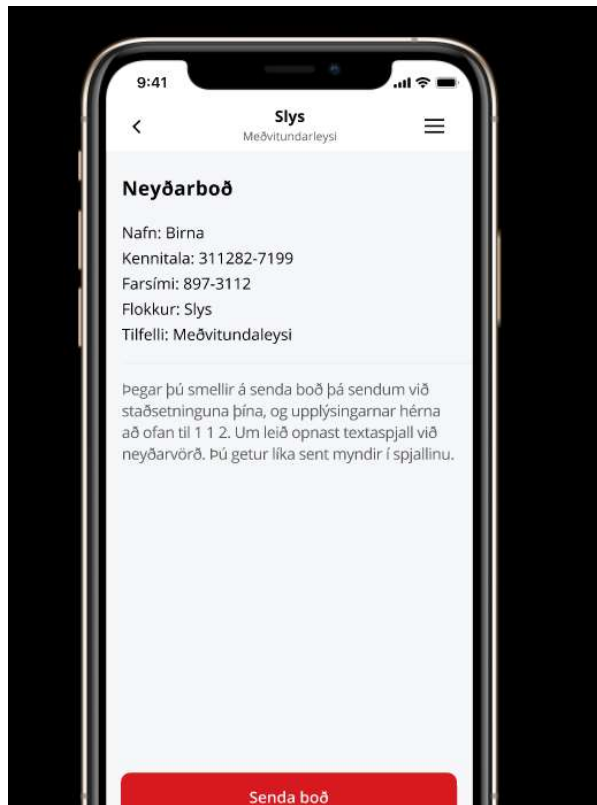

Nánar um forvarnahrferðina

- Gætt að samlegð við önnur verkefni og framtíðarsýn.
 - Samvinna við lögregluembættin á landsvísu, Samband íslenskra sveitarfélaga og stýrihóp um framfylgd forvarnaráætlunar meðal barna og ungmenna gegn kynferðislegu og kynbundnu ofbeldi og áreitni.
- Stuðst við rannsóknir við afmörkun verkefnisins
 - Niðurstöður [Rannsóknna og greininga](#) benda til þess að veruleg aukning verði í klámneyslu stráka í 9. bekk og þá aukist einnig þrýstingur á stelpur að deila kynferðislegu myndefni. Í [könnun Fjölmiðlanefndar](#) kom fram að fjórðungur stúlkna á aldrinum 15-17 ára hefur verið þvingaður til myndsendinga og tæp 18% hafa lent í myndbirtingu gegn vilja sínum.
 - Mikil fjölgun er á skráðum kynferðisbrotum gegn börnum, en fyrstu 10 mánuði ársins 2021 voru 61% brotþola undir 18 ára í kynferðisbrotum í þeim málum þar sem aldur brotþola var skráður
 - Í 8. bekk eru nemendur almennt orðnir [13 ára](#) og því nógu gamlir til að nota samfélagsmiðla. Þetta er því kjörinn aldur til þess að ræða við nemendur um ábyrgð í stafrænum samskiptum.
- Lykilboðskapur fræðslunnar
 - Áhersla lögð á gildi samþykkis í [stafrænum](#) og kynferðislegum samskiptum
 - Tilkynna verður brot. Börn eiga rétt á stuðningi og aðstoð.
 - 112 appið bætist við flóru leiða til þess að tilkynna brot

Samvinna við 112

- App
- [Upplýsingar á vefsíðu](#)
- Straumlínulaga aðgengi þolenda að úrlausn og úrræðum
- Upplýsingar fyrir gerendur
 - Úrræði og aðstoð

Úrbætur innan réttarvörslukerfisins

Úrbætur innan réttarvörslukerfisins

Þjálfun starfsmanna

- Endurmenntun lögregluþjóna
 - Fræðslufundir með samfélagsmiðlum (Meta, TikTok, Twitter)
 - Stafræn endurmenntun í samstarfi við alþjóðlega aðila
- Sérhæfð námskeið í rannsókn og meðferð stafrænna brota fyrir rannsakendur og greinendur
- Markmið: Hækkað færnistig í meðferð stafrænna mála

Setning verklagsreglna

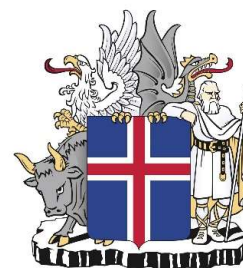
- Rannsókn stafrænna brota
- Rannsókn barnaníðsmála
- Börn í viðkvæmri stöðu
- Skilvirkni og gæði eru leiðarljós
 - Málsmeðferðartími
 - Álag á starfsfólk
 - Gæði rannsókna

Miðlun upplýsinga og eftirfylgni með lagasetning

- Lög um kynferðislega friðhelgi
 - Fræðsla, fyrirlestrar, myndbönd
- Markviss eftirfylgni með nýju verklagi
 - Samfélagslöggur í viðkomandi umdæmum

Stuðningur fyrir þolendur

Stuðningur og úrræði fyrir brotþola

Nýta fyrirliggjandi
úrræði

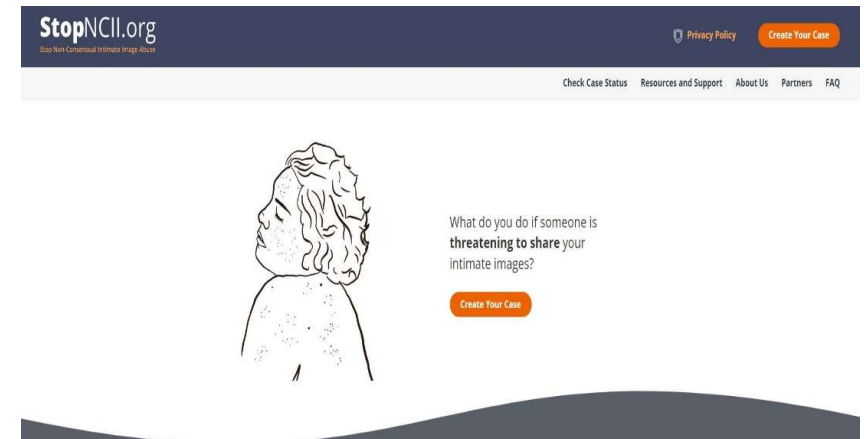
Tæknilegar
ráðstafanir til þess
að takmarka
dreifingu efnis

Samstarf við
einkageirann

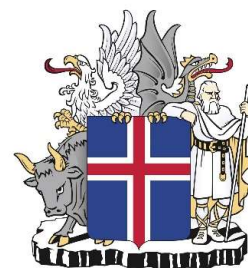
Nýta tæknina í þágu þolenda stafrænna kynferðisbrota

- Náið samstarf við Barnaheill um ábendingalínu um barnanið
 - Innri rýni með skilvirkni að leiðarljósi
 - Alþjóðlegt samstarf um þjálfun lögreglu
- Samstarf við Videntifier Technologies um að nýta gervigreind til þess að greina hraðar barnaniðsefni og taka það niður
- Upplýsingar fyrir þolendur á 112.is um hvernig megi fjarlægja efni af netinu
- Fullorðnir þolendur geti “blokkað” dreifingu á Instagram og Facebook
 - [StopNCII.org](https://stopncii.org)
 - Komið í gagnið fyrir íslenska notendur
 - Áformuð kynningarherferð í vor

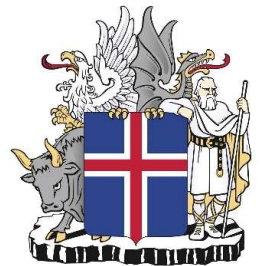
Samvinna og framsýni mikilvæg
leiðarstef í vinnunni, enda stafræna
byltinging ekki á endastöð.
Tökum við ábendingum og tillögum.

Verkefnisstjóri stafræns ofbeldis:
mrb@logreglan.is

Verklagsreglur um varanlegan stuðning við börn í viðkvæmri stöðu

- Ekki til formlegt verklag hjá lögreglunni um börn í viðkvæmri stöðu, svo koma megi í veg fyrir ofbeldisbrot þeirra.
- DMR og FNR fólu ríkislögreglustjóra að móta verklag fyrir lögregluna á landsvísu og tryggja samþættingu við ný lög um farsæld barna.
 - Sérstök áhersla á verklag og viðmið um ábendingar og tilkynningar milli lögreglu, barnverndar og skóla þegar kemur að ofbeldi gegn börnum.
- Fyrirmyndir tilraunaverkefni sýslumannsins í Vestmannaeyjum og LRH (m.a. leitin að týndu börnunum, börn í viðkvæmri stöðu og Þorpið, samfélagslögur).
 - Bufdir Nasjonale retningslinjer for samhandling mellom politi og barnevernd, [Politi og barnevern - nasjonale retningslinjer for samhandling \(bufdir.no\)](https://bufdir.no)

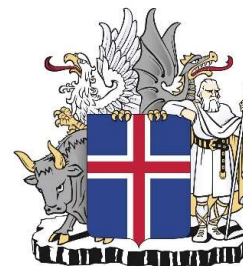
Mótun verklagsreglna vegna barna í viðkvæmri stöðu

- Verkefninu er skipt í þrjá áfanga:
 - 1) Mótun, samþykkt og undirritun á svæðisbundnu verklagi hjá LRH (Mosfellsbær og Breiðholt, Reykjavík) og umdæmi LSNE.
 - 2) Verklagsreglur ríkislögreglustjóra unnar, samþykktar og undirritaðar fyrir lögregluna á landsvísu.
 - 3) Upplýsingum um nýjar verklagsreglur miðlað innan löggæslunnar.
- Samvinna við LRH, LSNE og Sýslumannsráðið, auk annarra hagaðila.
- Áætlaðar dagssetningar fyrir vinnustofur eru:
 - A) Mosfellsbær, LRH þann 30. mars eða 27. apríl,
 - B) Breiðholti, LRH þann 25. mars eða 29. apríl og
 - C) Akureyri, LSNE þann 1. apríl.
- **Samfélagslögur/forvarnarfulltrúar lykilþáttur.**

Verkefni RLS samþætt öðrum

- Samþætt við önnur verkefni:
 - Þróun ofbeldisgáttar 112
 - Mótun [svæðisbundinna farsældarráða og farsældarþing](#), skv. lög um farsæld barna
 - Aðgerðaáætlun gegn ofbeldi
 - Áhersla á að þróa svæðisbundin [samráð um ofbeldi og landssamráð](#),
 - Þingsályktun um forvarnir meðal barna og ungmenna gegn kynferðislegu og kynbundnu ofbeldi og áreitni.
 - Forvarnateymi í grunnskólum
 - Starfshópur um forvarnir og vitundarvakningu gegn kynferðisbrotum og kynbundnu ofbeldi

Bestu þakkir fyrir áheyrnina!

